

**Засідання Робочої групи з
розробки проекту
Містобудівного кодексу України**

14.09.2023

16:00

**Участь громадськості в міському
плануванні. Європейський досвід на
прикладі Королівства Данії**

Формат заходу:

Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади,
місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування

За підтримки Німеччини і Швейцарії

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Швейцарська Конфедерація

Вісник:

Міжнародний досвід

РЕФЛЕКСІЯ #11

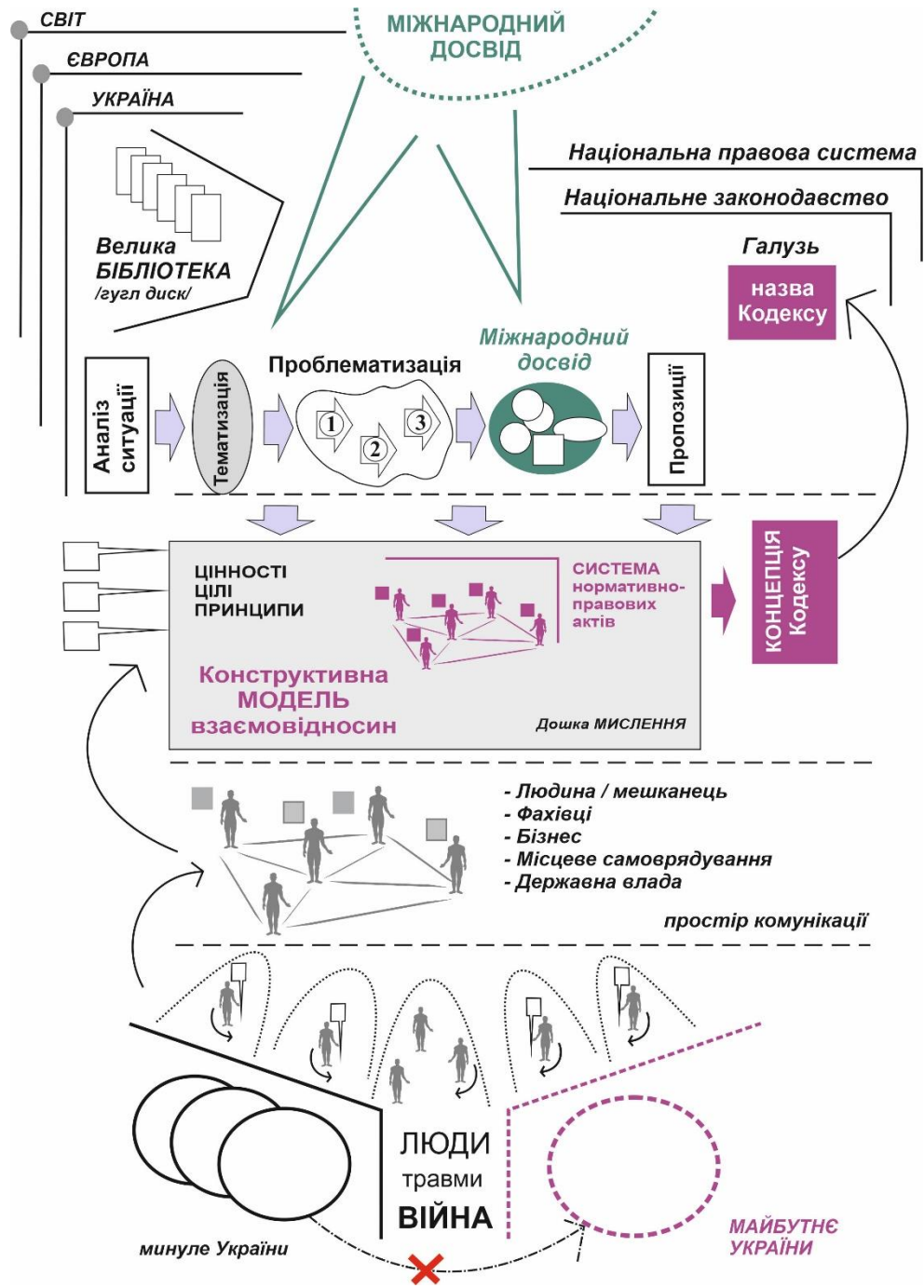
14.09.2023

Наталія КОНДЕЛЬ-ПЕРМІНОВА, кандидат архітектури
Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України

I. ЗАГАЛЬНА «КОНСТРУКЦІЯ» процесу діяльності Робочої групи

**Ми працюємо над створенням нового прозорого і зрозумілого
містобудівного КОДЕКСУ України**

Ми створюємо архітектуру нашого спільного повоєнного буття

Рефлексія # 11 / 14.09.2023

Здійснено:

АНАЛІЗ СИТУАЦІЇ

- урбанізація
- демографія
- невизначеність
- українські основи; цінності

ТЕМАТИЗАЦІЯ (Кодифікація)

ПРОБЛЕМАТИЗАЦІЯ

планування територій - проектування об'єктів – будівництво – експлуатація

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ У ПОЛЬЩІ

УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В МІСЬКОМУ ПЛАНУВАННІ. ДОСВІД ДАНІЇ

Актуальність і важливість Кодексу України

як «Конституції» формування і розвитку гармонійного життєвого середовища вільних і відповідальних людей

Посилення важливості **спільної роботи** представників всіх учасників містобудівного процесу

II. Що покладено на «ДОШКУ МИСЛЕННЯ»

Наробки до Кодексу

ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В ПОЛЬЩІ + ОБГОВОРЕННЯ

ЯК ДОСЯГТИ ЯКІСНОЇ РЕСТАВРАЦІЇ?

Ганна БОНДАР, народний депутат України

СПАДЩИНА У ПОЛЬЩІ – ПОЛІТИКА І СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ

Міхал КРАСУЦЬКИЙ (Michał Krasucki) — директор Офісу варшавського консерватора пам'яток культурної спадщини Управління столичного міста Варшава, Польща

Сучасні проблеми у сфері реставрації пам'яток культурної спадщини України

- **Законодавча база та регулювання:**
 - Закон про охорону культурної спадщини не працює
 - Недосконале правове регулювання (має бути чітка процедура, яка передбачатиме всі етапи: визначення об'єкта пам'яткою культурної спадщини, порядок забезпечення його охорони/користування, порядок проведення робіт із реставрації тощо)
 - Розпорошеність між двома міністерствами, відповідальними за реставрацію та охорону культурної спадщини. Відсутність профільних спеціалістів у Міністерстві культури
 - Відсутня децентралізація дозвільних процедур на обласному рівні та рівні міста
 - Відсутність політичної волі щодо збереження пам'яток
 - Відсутність регулювання реставраційної діяльності
 - Неврегульованість питань щодо обсягу застосування державних будівельних норм до пам'яток культурної спадщини при їх реставрації
- **Невідповідність законодавства та внесених змін:**
 - Невідповідність законодавства та внесених до нього змін вимогам до охорони культурної спадщини
 - Брак ефективного контролю за дотриманням законодавства
 - Відсутність контролю та відповідальності за недобросовісне збереження пам'яток,
 - Відсутність дієвого покарання та його незворотності за знищення пам'яток культурної спадщини
 - Відсутність якісних історико-архітектурних опорних планів
- **Зайве регулювання:**
 - Зайва складність та велика кількість дозволів та погоджень, які гальмують процеси реставрації та охорони пам'яток.
 - Недолугість політики при закупівлях
- **Недостатність фахівців:**
 - Недостатність кваліфікованих спеціалістів у галузі реставрації пам'яток культурної спадщини
- **Брак фінансування та підтримки:**
 - Превалювання економічного інтересу над розумінням цінності пам'яток («краще демонтувати, бо так дешевше»)
 - Недостатнє фінансування реставрації пам'яток культурної спадщини
 - Низький рівень фінансування утримання пам'яток
 - Відсутність підтримки фахівців та проектів у сфері реставрації
- **Відсутність контролю та відповідальності:**
 - Відсутність ефективного контролю за збереженням пам'яток та недобросовісними діями
- **Брак освіти та сертифікації:**
 - Відсутність професійної освіти реставраторів
 - Відсутність сертифікації реставраторів
- **Збереження аутентичності:**
 - Загроза втрати аутентичності історичної пам'ятки при зміні навантажень та матеріалів під час реставрації. Аутентичність історичної пам'ятки втрачається в разі зниження аутентичного матеріалу нижче 60%. Яким чином забезпечити основні вимоги до будівель і споруд при зміні навантажень на нормативному рівні? Яким чином має відбуватися збереження первинних елементів інженерних систем, приведення їх у відповідність сучасним нормам? Можливість заміни матеріалів на сучасні?
- **Цифровізація:**
 - Відсутність електронного Реєстру пам'яток культурної спадщини України.

Ці проблеми ставлять під загрозу збереження культурної спадщини в Україні й вимагають комплексного підходу до їх вирішення

Як саме вирішувати проблеми у сфері реставрації пам'яток

1. Правове регулювання:

- У Кодексі чітко визначити вимоги щодо реставрації пам'яток та відповідальність за недоброякісну реставрацію
- Розглянути можливість прийняття окремого закону про реставраційну діяльність.
- У законодавстві чітко визначити вимоги до реставрації та відповідальність за недоброякісну роботу
- Визначити відповідальне міністерство та створити агенцію і інспекцію на рівні областей для ефективного контролю.
- Розробити (закон, порядок) отримання пам'ятки архітектури у концесію, управління
- Визначити чіткий механізм організації проведення будівельних робіт в охоронних зонах пам'яток культурної спадщини
- Розробити порядок оренди, власності та вимоги до утримання пам'яток культурної спадщини

2. Освіта та сертифікація:

- Повернути фахову освіту реставраторів у вишах
- Розробити програми для підготовки фахівців у галузі охорони та реставрації пам'яток
- Виокремити сертифікат архітектора-реставратора

3. Фінансування та закупівлі:

- Зробити торги з відбором за кваліфікаційними критеріями пріоритетними при закупівлях при реставрації.
- Замінити тендери на виконання реставраційних робіт на конкурси, що сприяє підвищенню якості робіт.
- Опрацювати систему податкових пільг і штрафів за правопорушення у галузі реставрації

4. Децентралізація та відповідальність:

- Передати відповідальність за пам'ятки культурної спадщини містам і громадам, але з обов'язковою відповідальністю перед центральною владою
- Запровадити інструменти громадського контролю над охороною пам'яток

5. Формування партнерств:

- Залучити громадські організації, бізнес і меценатів до підтримки та збереження пам'яток культурної спадщини

6. Просвіта:

- Здійснювати масові освітні кампанії для підвищення свідомості громадян щодо значення культурної спадщини

7. Збереження аутентичності та будівельні стандарти:

- Розробити стандарти та керівництва щодо збереження аутентичності пам'яток під час реставрації
- Визначити чіткий механізм застосування державних будівельних норм при реставрації, особливо на об'єктах культурної спадщини

8. Цифровізація:

- Створення електронного Реєстру пам'яток культурної спадщини України

Ці заходи спрямовані на посилення уваги до пам'яток культурної спадщини в Україні та збереження їх для майбутніх поколінь

ПЕДЕР НІЛЬСЕН (Peder Nielsen) — экс-головний архітектор міста Аальборг, віце-президент Асоціації архітекторів Інституту міського планування, Данія

УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В МІСЬКОМУ ПЛАНУВАННІ. ДОСВІД ДАНІЇ

Public participation in urban planning in Denmark

Lecture for working group / urban planning code
14. september 2023

BALTZER Urban Consulting v. Peder Baltzer Nielsen. Architect MAA. Denmark

Як треба залучати громадськість до участі в міському плануванні?

- **Доступ до інформації:** максимально відкритий доступ до містобудівної інформації, включно з планами розвитку міста, проектами забудови та іншими документами
- **Активна комунікація:** активне поширення інформації про можливість участі в міському плануванні через засоби масової інформації, веб-сайти та соціальні мережі
- **Інформаційні кампанії:** проведення інформаційних кампаній, які б допомагали громадськості краще розуміти процеси міського планування та їх вплив на життя в місті
- **Громадські обговорення:** залучення громадськості до обговорення планів розвитку міста та роботи містобудівних рад
- **Консультації та голосування:** встановлення чітких процедур проведення консультацій з громадськістю та можливість громадськості голосувати щодо питань, які становлять публічний інтерес (наприклад, розміщення певних об'єктів на території міста)
- **Спільні робочі групи:** створення робочих груп за участю представників міської влади, фахівців та громадськості для спільного обговорення та вирішення питань планування
- **Публічні посади та дорадчі органи:** створення публічних посад та дорадчих органів, які б обмінювалися інформацією та відгуками між міською владою та громадськістю
- **Партнерство з неприбутковими організаціями:** співпраця з неприбутковими організаціями, які представляють інтереси міста й зацікавлені у його розвитку
- **Просвіта:** організація освітніх і навчальних заходів для громадськості з метою підвищення рівня їхньої участі та розуміння важливості міського планування
- **Моніторинг та оцінка:** залучення громадськості до моніторингу та оцінки реалізації міських планів і проектів
- **Відповідальність та облік:** забезпечення відповідальності за невиконання чи недоліки у міському плануванні та налагодження механізмів для обліку відгуків громадськості

Кожен муніципалітет чи орган міського управління може розглядати варіанти адаптації цих підходів до конкретних потреб та особливостей свого міста

Як участь громадськості у міському плануванні повинна бути регламентована Кодексом?

- **Суб'єктність громадськості:** визнання суб'єктності громадськості та надання їй прав участі, внесення пропозицій, висування вимог при вирішенні питань міського планування
- **Обов'язковість:** визначення обов'язкової участі громадськості у міському плануванні на всіх рівнях — від розробки генеральних планів до проєктів окремих об'єктів
- **Інформаційний доступ:** надання громадськості максимального доступу до містобудівної інформації, включно з планами розвитку, проєктами забудови тощо
- **Прозорість:** забезпечення прозорості процесів міського планування та можливості громадськості впливати на прийняття рішень
- **Представництво громадських організацій:** обов'язкове представництво професійних громадських організацій у містобудівних радах та процедурах прийняття рішень
- **Чіткість процедур:** регламентування процедур проведення громадських обговорень та консультацій, включно з порядком їх проведення, учасниками, тривалістю, інформаційним обміном та відповідальністю за недотримання правил
- **Спеціалізовані ради та групи:** передбачення можливості створення спеціалізованих містобудівних рад та груп за участю представників громадськості
- **Публічні посади та дорадчі органи:** передбачення можливості створення публічних посад та дорадчих органів з метою обміну інформацією та відгуками між міською владою та громадськістю
- **Співпраця з неприбутковими організаціями:** забезпечення можливості співпраці місцевих органів з неприбутковими організаціями, які представляють інтереси міста та зацікавлені в його розвитку
- **Просвіта:** забезпечення можливості для освіти та навчання громадськості щодо міського планування, їхніх прав щодо участі
- **Облік та відповідальність:** передбачення механізмів обліку та відповідальності за результати громадських обговорень та участі у міському плануванні
- **Запобіжники від зловживань:** закладання запобіжників від зловживань на громадських обговореннях та інших учасницьких заходах

Дякую за увагу!